

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 25/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. B., B., ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C/122/2005 a jeho uznesením z 18. januára 2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/130/2012 a jeho uznesením z 31. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. októbra 2012 doručená sťažnosť J. K., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. B., B., ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III

(ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C/122/2005 a jeho uznesením z 18. januára 2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/130/2012 a jeho uznesením z 31. mája 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd vedie konanie, v ktorom sa A. M. (ďalej len „navrhovateľ“) proti odporcovi v 1. rade Mgr. art. R. V. a odporkyni v 2. rade J. V. domáha vrátenia daru - nehnuteľností uvedených v petite žaloby. Navrhovateľ v priebehu konania zomrel 22. mája 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že v predmetnom súdnom spore je po smrti navrhovateľa aktívne vecne legitimovaný. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

„Svoju aktívnu legitimáciu v súdnom spore preukazujem tým, že... zákonných dedičov v prvej a druhej skupine po poručiteľovi nieto,... som zákonným dedičom v tretej skupine dedičov, popri poručiteľových súrodencoch v zmysle § 475 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko som žil s poručiteľom od roku 2004 až do jeho smrti v roku 2011, v spoločnej domácnosti v P... som závetný dedič v zmysle závetu spísaného dňa 10. 02. 2005, Notársky úrad A. P.“

Sťažovateľ podaním z 11. januára 2012 žiadal, aby v namietanom konaní sp. zn. 8 Co/130/2012 o vrátenie daru okresný súd pripustil zmenu návrhu tak, že *„určuje, že nehnuteľnosti... patria do dedičstva po neb. A. M...“*.

O predmetnom návrhu rozhodol okresný súd namietaným uznesením, ktoré vyhlásil na pojednávaní 18. januára 2012 tak, že zmenu návrhu nepripustil. V tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„Súd uznesenie vyhlásil, odôvodnil a dal poučenie o opravnom prostriedku.

Napriek skutočnosti, že ma súd poučil, že odvolanie nie je prípustné (§ 202 ods. 3 písm. f) O. s. p.), mám za to, že súd mi svojim postupom odňal možnosť konať a uplatňovať procesné práva priznané mi za účelom zabezpečenia účinnej ochrany mojich práv.

Podľa môjho názoru, napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.“

Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu z 18. januára 2012 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 8 Co/130/2012-279 z 31. mája 2012 tak, že odvolanie odmietol. V súvislosti s namietanými uzneseniami konajúcich súdov sťažovateľ uvádza:

„Mám za to, že prvostupňový a odvolací súd procesné ustanovenia aplikovali striktne formálne a bola mi tak odňatá možnosť domáhať sa svojho práva na spravodlivý proces na nestrannom súde.

Procesným postupom upraveným v Občianskom súdnom poriadku nebola zabezpečená spravodlivá ochrana mojich práv a oprávnených záujmov a na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. ...

Okresný súd Bratislava III. napadnutým uznesením zamietol môj návrh na zmenu petitu, pričom rozhodnutie odôvodnil ústne, čo síce zákon pripúšťa, ale nedostatočne.

Napadnuté rozhodnutia nie je preskúmateľné, pretože nie je zrejmé, prečo nemôže dôjsť k zmene konania, keď pôvodný navrhovateľ zomrel a ja som jeho právny nástupca v konaní o vrátenie daru.

Domnievam sa, že označené súdne rozhodnutie, popiera základné práva a slobody a je potrebné ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.“

V sťažnosti ďalej sťažovateľ poukazuje na skutkové okolnosti, ktoré sú podľa neho relevantné na záver, že boli splnené zákonné podmienky na vrátenie daru, a tiež skutočnosti, ktoré preukazujú jeho naliehavý právny záujem na určení, že vymedzené nehnuteľnosti patria do dedičstva po navrhovateľovi, a ktoré takto odôvodňujú jeho návrh na zmenu petitu.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo J. K. na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom

Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod spis. zn. 12 C/122/2005 a Krajského súdu v Bratislave, v konaní vedenom pod spis. zn. 8Co/130/2012 bolo porušené.

2. Rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava III spis. zn. 12 C/122/2005 zo dňa 18. 01. 2012 a rozhodnutie Krajského súdu spis. zn. 8Co/130/2012-279 zo dňa 31. 05. 2012 sa zrušuje a Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje aby vo veci spis. zn. 12 C/122/2005 konal a rozhodol.

3. Okresný súd Bratislava III. je povinný uhradil trovy právneho zastúpenia J. K... právnenému zástupcovi...“

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu vyčíslil trovy právneho zastúpenia na sumu 323,50 €.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je

zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C/122/2005 a jeho uznesením z 18. januára 2012

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04, IV. ÚS 286/2010). Opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť sťažnosti, nemôže byť každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa môžu reálne rozvinúť procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (m. m. II. ÚS 77/06, IV. ÚS 56/2010, IV. ÚS 330/2010).

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej konštatuje, že podanie neprípustného opravného prostriedku (t. j. aj odvolania) nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za vyčerpanie účinného prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 64/06, II. ÚS 103/09). Preto, ak je opravným prostriedkom napadnuté rozhodnutie všeobecného súdu, proti ktorému tento opravný prostriedok nie je prípustný, nemožno prihliadať na rozhodnutie súdu, ktorým odmietol neprípustný opravný prostriedok v súvislosti s plynutím lehoty na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde (uznesenie II. ÚS 103/09 a v ňom uvedená judikatúra).

Podľa § 202 ods. 3 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena návrhu.

Okresný súd v predmetnom konaní rozhodol uznesením z 18. januára 2012 o nepripustení zmeny petitu na návrh sťažovateľa s tým, že toto uznesenie vyhlásil na pojednávaní 18. januára 2012 (§ 168 ods. 1 OSP). Písomné uznesenie účastníkom nedoručoval (§ 168 ods. 2 OSP); je súčasťou zápisnice z pojednávania 18. januára 2012, v ktorej je uvedený výrok uznesenia a deň jeho vydania (§ 169 ods. 3 OSP). Sťažovateľ sa proti napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolal. Krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľa uznesením č. k. 8 Co 130/2012-279 z 31. mája 2012 podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 202 ods. 3 písm. f) OSP. Predmetné uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 18. januára 2012, teda v deň jeho vyhlásenia (§ 159 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 OSP), pričom sťažovateľ doručil sťažnosť ústavnému súdu 1. októbra 2012.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z uvedených dôvodov považoval ústavný súd za relevantný okamih na posúdenie začatia plynutia lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde deň právoplatnosti uznesenia okresného súdu, a nie deň právoplatnosti uznesenia krajského súdu ako odvolacieho súdu. V nadväznosti na uvedené sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/130/2012 a jeho uznesením z 31. mája 2012

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred

všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/130/2012 a jeho uznesením z 31. mája 2012.

Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia z 31. mája 2012, ktorým odmietol odvolanie sťažovateľa, uviedol:

„Odvolací súd preskúmal vec z hľadiska § 218 O. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je potrebné odmietnuť ako neprípustné.

Podľa § 202 ods. 3 písm. f) O. s. p. odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena návrhu.

Podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné.

S poukazom na citované zákonné ustanovenia odvolací súd obligatórne podľa § 218 ods. 1 písm. c) O. s. p. odvolanie navrhovateľa bez toho, aby došlo k vecnému prejednaní odvolania, odmietol, keďže odvolanie navrhovateľa smerovalo proti uzneseniu, ktorým súd prvého stupňa nepripustil zmenu návrhu na začatie konania, teda proti uzneseniu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 202 ods. 3 písm. f) O. s. p.).“

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu, ktorý odmietol jeho odvolanie.

Krajský súd v odôvodnení namietaného uznesenia uviedol, že sťažovateľ podal odvolanie proti uzneseniu, ktorým okresný súd nepripustil zmenu návrhu, proti ktorému

odvolanie v súlade s § 202 ods. 3 písm. f) OSP nie je prípustné. Z toho dôvodu odvolanie sťažovateľa podľa § 218 ods. 1 písm. c) OSP odmietol.

Ústavný súd konštatuje, že právny záver krajského súdu je dostatočne odôvodnený, nemá znaky arbitrárnosti teda svojvôle, je logický a vyplýva z relevantných skutkových zistení. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho uznesení z 31. mája 2012. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že medzi namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a postupom a uznesením krajského súdu neexistuje relevantná vecná súvislosť, pretože krajský súd v predmetnom konaní nerozhodoval o zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy. Namietaným postupom krajského súdu v predmetnom konaní a jeho uznesením z 31. mája 2012 preto nemohlo nijakým spôsobom dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva

sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho uznesením z 31. mája 2012 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2013